

CANCELL.
MARTIS B.
1716.

IX. B. 99

Glod

55.

~~2. 5. 11. 17.~~

~~XXVIII. 9.~~

24
CONCLUSIONES JURIDICÆ
INAUGURALES
DE
EUREMATICIS
Seu
STRATAGEMATI-
BUS JURIS,

vulgo
Von Juristischen Zindgen /

Quas
Consensu Amplissimæ Facultatis Juridicæ
SUB PRÆSIDIO

VIRI NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, CON-
SULTISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI

DN. FRIDERICI GERDESII,
J. U. D. Pand. & Cod. Profesi. nostræ A-
cademiæ Ord. Consist. Regii Adlesforis dignis-
simi, Facultatis suæ DECANI spectabilis,
Domini, Patroni, Promotoris ac Præceptoris
sui omni honoris cultu prosequendi,
in Auditorio Majori

Horis consuetis matutinis ad ventilandum

d. 4. Junii

Eruditis, sinceris & placidis ingeniis
exhibet

Frans von Essen.

GRYPHISWALDIÆ,

Typis MATTHÆI DOISCHERI Acad. Reg. Typogr. Recuf. 1708.

Conservator Juris
Hannover

ELIENMATICIS

STRATAGEMATIS
BUS JURIS

von Justus Gessner

Consiliarius Amplexus Juris
Viri Nobilissimi, Amplexus, Cons.

Dr. Friedrich Gessner

J. U. D. Pand. & Cod. Professor, Norimbergae

academicae Ord. Consiliarius Regii Adlectoris dignus

simi Facultatis de Decretis & Canonicis
Hoc opus in Norimbergae, apud
Johannem Gessnerum, Typographum
in aedibus Joh. Gessneri, Anno
1700, Typis Joh. Gessneri, Typographi
Norimbergae, Typis Joh. Gessneri, Typographi

Eruditionis, ingenii & doctrinae insignis

Stano von Gessen

GRYPHIS WALDENSIS
Typis Matthaei Balthasari Anno Reg. Typogr. Norimbergae 1700

Proscenium.

VIX SS. LL. nostrarum ulli diligentissimo investigatori splendidius occurret encomium, quam quod Advocatis in L. Advocati C. de Advocat. divers. jud. tribuitur, in quo nihil magis animum afficit, quam felicissima illa collatio inter Advocatum & Militem, seu inter sagatos & togatos milites. Tam in splendore quam promptitudine armorum togatus noster sagato nulli cedit. Vide armatum illum & defendentem & offendentem: Si est defendens, Galea sit bona conscientia, ne ex improvido ictu quicquam turbetur; Loricam aptet justitiam, qua munito nihil nocebit, cause bonitate ceu clypeo reliquum tegat corpus, eamque constantie sit indutus, ne labascet cum tota sua causa. Sin offendens noster Miles vult esse, promptior adierit tum eminus tum cominus. Eminus transverberantia adhibebit tela, ex Themidos sacratissimo armamentario deprompta, eaque exercitatissimo suo calamo explodet. Tria tormenta majora, utpote tria illa juris precepta, ubicunque secum circumvehat, oportet. Si instrumentorum & testium satellitio stipat incedit, omnia adversarii tentamina his annihilabit. Si addat exceptiones suas preprimis peremptorias, omnis moles Adversarii corruet. Cominus & cesum & punctim decertaturus utatur acutissimo gladio ingenii sui ut & framea s. machera promptissima lingue

lingua imo illustriori bipenni sinceritatis suae perpetuae. His armis
 argutissima quaeque Sophismata (tamen absque ullo acri morfu) potest
 perforare & eludere. Ipsum autem bellum rogati nostri est proces-
 sus, quod a sagato milite per clarigationem denunciatur, a rogato
 per citationem, & quod in illo faciunt litera diffidatiae, vulgo die *Ab-
 sagung* = *Brieffe* / in hoc litis contestatio die *Befestigung des
 Krieges* facit. Hostis rogato est adversa pars, iudicium locus pugnae, di-
 lationes seu feriae sunt induciae, Mediatores sunt compromissarii;
 pro copiis auxiliatricibus stant consilia & responsa Prudentum, in-
 replicis & duplicis varii sunt conflictus; Hypotheca & pignora cum
 satisfactione aequivalent Obsidibus; Victoria tota in sententia consti-
 tit, & peculia Advocatorum sunt quasi Castrensia. Et quod singu-
 lariter observandum est, ut in bello nihil perficitur, nisi id fiat vel vi
 vel clam, sic etiam hoc fit in militia togata; si enim ibidem aliquid
 aperto iure ad optatum finem perducere nequit, statim recurritur ad
 juris stratagemata, & saepius illa clam officium, ut quis victoriam
 in causis deportet, quam vis haur adhibitis non adepturus fuisset. Ex
 praedictis igitur satis liquet, quod sicuti in bello, ita etiam in foro
 dentur Stratagemata. De quibus in praesentiarum loco Disputatio-
 nis publica per quinque Sectiones breviter ita acturus, ut in prima
 Stratagematum iustitia, definitio & divisio, in secunda Stratagemata
 nonnullorum contractuum, in tertia ultimarum voluntatum, in
 quarta iudiciorum seu Processus, & in quinta causarum feudalium
 proponantur. Hoc tantum enixe a te B. L. contendo, ut hunc labo-
 rem faventibus oculis aspicias, & si non omnia ad Palatum tuum
 fuerint, ignoscas. Summum tantummodo Numen humillimis
 veneror precibus, ut huic labori adesse mihi quae ad scopum consequen-
 dum auxilium ferre velit. Esto itaque

SECTIO I.

SECTIO I,

De

Stratagematum iustitia, definitione
& divisione.

DE Stratagematibus forensibus, ne incassum disputare videar, & præjudiciali causa omiſſa principalis actionis decisio reddatur elusoria §. 13. *Inſt. de action. L. 16. §. 18. ff. de except.* prius hanc præjudicialem quæſtionem, ſcil. An Stratagemata forenſia ſint licita, & brevibus præmittere & explanare, non abs re eſſe putavi. Quando enim bellica jure HUMANO *L. nihil intereſt. 2. ff. de captiv. & poſtlim. revers.* DIVINO *Jof. 8. ubi Auguſt. qu. 8. Deut. 16. n. 1. Sam. 5. vers. 23. Judith cap. 13. Dan. 2. lib. 7. Polit. Chriſt. c. 6. Et MORIBUS Gentil. de jur. bell. lib. 2. cap. 3. Polian. in tr. de Stratag. Lipsienſ. lib. 5. Polit. c. 17. Boter. de Stratag. lib. 9.* eſſe conſeſſa hodie nemo dubitat, ideo etiam inter litigantes Stratagemata forenſia in bona & juſta causa ad vincendum adverſarium adhiberi poſſe indubium erit. Lites enim nihil aliud ſunt, quam prælium civile, ut ſupra etiam demonſtratum, vel ſecundum verba *Gothofred. ad L. 14. C. de advoc. diverſ. jud.* nihil tam ſimile eſt bello, quam lis & judicium, & ideo quæ in bello ſagato juſta ſunt, & hic in togato non injuſta erunt. Sicuti enim aliæ Diſciplinæ & artes habent ſua *νευφια* & commenta, Dialectici ſua *σφιματα* & elenchos; Rhetores ſuos colores, tucos & tropos. *Clapm. 1. arc. pol. 2.* Duces militares commenta belli *Liv. lib. 4.* vel furta militaria, *L. 16. §. 4. de Minor. L. 22. §. 3. Locat.* quas ſctus naturaliter licitas eſſe dicit, *d. L. 16. §. 4. ff. de min.* ita etiam in foro

A 3

Advo-

Advocati in arduis casibus habent dolos, simulationes & Stratagemata licita ad jus suum obtinendum, L. 19. §. cum me. 3. ff. de negot. gest. Wesenb. Paratitl. C. de dol. mal. Mynf. 3. obs. 6. vel personam tuendam, L. 1. §. 2. §. 19. ff. de dol. mal. quæ Pomponius & Ulpianus remedia vocant L. 1. ff. de jurejur. Herennius Modestinus *euremata* seu Eurematica, de quibus librum singularem scripsit, ex quo desumpta est L. 58. solut. matrim. Cujac. 12. observ. 32. Calvin. in Lex. voc. *Eurema*. Practici hæc aliquando cautelas nominant, item subtilitates & extraordinari remedia juris, in quibus nervus seu, ut Imperator loquitur, ambigna fata causarum L. 14. C. de advoc. divers. jud. consistunt, quibus neglectis causa ipsa facile amittitur. Sed nejusto diutius huic quæstioni præjudiciali inhæream, ad definitionem seu potius descriptionem progredior, quam constituo talem, scil. quod Stratagemata juris sint callidæ quædam rationes sive subtilia Actorum inventa, quibus quis jus suum aliqua sagacitate non solum defendit, sed etiam simul præter expectationem adversarium vincit Brederod. in Epist. dedic. Tom. 1. cautel. præfix. Sunt autem illa vel defensiva vel offensiva, utraque occurrunt vel in contractibus, vel ultimis voluntatibus, vel Processu, vel causis Feudalibus.

SECTIO 2.

De

Stratagematibus quorundam

Contractuum

PRæmissis præcedenti Sectione illis, quæ ad Stratagematum justitiam, definitionem & divisionem spectant, jam in specie de Stratagematibus illis, quæ in quibusdam contractibus tam offensive quam defensiva locum habent, erit dicendum.

CON-

CONCLUSIO I.

Elegans offensivum Stratagemata est, quod Dd. ostendunt Creditori, quo suum Debitorem ut debitum confiteatur, convincat, sc. ut ad illum det literas, quibus significet, se jam scire, quod summam illam debeat, & ob id eum velit rogare, ut solvat, quas literas si recipiat, & legat debitor, nec protestetur se nihil debere, debitum facteri creditur. *L. si filius. 16. ff. ad Sct. Maced. Menoch. lib. 2. A. I. 2. cas. 21. n. 3. Mascard. de probat. conclus. 151.* sic etiam recipiens rationes & retinens ac tacens videtur obligationem agnoscere. *Med. part. 3. dec. 65.* & rationes intra decennium oblatae nec intra tantum temporis spatium improbatæ solutionem probant. *Med. part. 1. dec. 79.*

CONCL. II.

Quando in gravi tempestate jacta est cista & de contentis in arca nihil constat, tunc secundum jus Avariæ illa arca in censum communium bonorum eatenus tantum venit, quatenus extrinsecus tantum apparet *artic. 40. jur. marit. Wisbii 5. Weitzius tract. de Avaria, cap. 7. §. 4. Loccen. de jur. marit. lib. 2. cap. 8. §. 9. Marquard. de jur. mercat. ne autem ille, qui gemmas, aurum, argentum cistis inclusas in navi reposuit, hoc prædicto modo enormissimè lædatur, pro ipso hoc Stratagemata est, ut mature Magistro navis, antequam naufragii periculum exret, hoc indicet, quo postea, si naufragium existat, rerum istarum ratio secundum verum pretium in contributione habeatur, & res secundum externum aspectum non aestimentur. *Marquard. d. l. num. 29.**

CONCL. III.

Cum incendium præsumatur culpa inhabitantium esse exortum per *L. 3. §. 1. ff. de offic. Praef. vig.* Judex ex hac præsumptione contra inhabitatorem inquirere potest, eumq;

eumque urgere, ut authorem incendii nominet, ne autem inhabitator, conductor vel Paterfamilias ita præsumpti-
ve teneatur, Stratagema pro eo est, ut probet, se pervi-
gilem & in domo diligentem fuisse, temporeque noctis
consueviffe admonere servos, ut ignem diligenter cu-
stodiant. *Sande lib. 8. tit. 6. dec. 9. Men. lib. 2. A. I. Q. cas. 309. n. 17.*

CONCL. IV.

Putant quidam Dd. optimum Stratagema esse pro
venditoribus rerum immobilium v. gr. ædificiorum, ut
sibi dominium rei venditæ tam diu reservent, usque dum
ipsis integrum pretium fuerit solutum. Ast nobis ad-
modum periculosum videtur hoc Stratagema, quia tunc
etiam periculum rei venditæ est venditoris. *Carpz. 1. resp.*
108. res enim perit suo Domino. L. 6. § 9. C. de pign. act.
cautius igitur agunt ejusmodi venditores, ut sibi tantum
hypothecam in re vendita reservent, quæ si postea perit,
habent venditores contra emptores nihilominus actionem
personalem.

CONCL. V.

Ut emptor castrorum vel prædiorum plane tutus sit
de evictione pro ipso hoc Stratagema est, ut publicis Edi-
ctis in locis prædio vel castro vicinis curet citari omnes,
qui sua interesse & ibi loci aliquid juris habere puta-
verint, sub comminatione perpetui silentii. *Gail. lib. 1. obs.*
57. Utrum vero; emptor invito venditore possit a judice
cirationem edictalem contra quosunque, qui sua inter-
esse putaverint, sub pœna perpetui silentii petere, item
de forma citandi. vid. Boer. decis. 255. n. 9. Gail. d. l.

CONCL. VI.

Debitor qui bonis cessit, non statim in totum libera-
tur ab obligatione & debito *arg. L. 7. C. qui bon. ced. poss. sed*
si postea ad pingviorem fortunam pervenerit, in tantum
quan-

quantum facere potest convenitur §. *fin. Instit. de act. l. 4.*
§ 7. ff. de cess. bon. Eodem jure habetur ejus uxor, quæ
propter communionem bonorum, si prolem habuit cum
marito, ex ipsius ære alieno durante societate conjugali
contracto tenetur, adeo ut etiam quod ex hereditate suo-
rum parentum vel aliunde quovis titulo ipsi obvenit,
creditoribus mariti in solutum cedere teneatur, cum sim-
plex cessio non sit modus tollendæ obligationis. *L. 1. ff.*
qui bon. ced. poss. Brunn. in tract. de cess. bon. quest. 19. pr. n. 1. Guid.
Pap. decis. 343. § cons. 124. n. 4. Ne autem hoc modo mulieres
damnum sentiant, pro ipsis hoc Stratagema est: ut sibi in pa-
tris dotalibus omnia illa bona, quæ ex hereditate suorum,
vel aliunde quovis titulo obvenerint, tanquam recepticia
reservent, hoc enim casu non tenentur uxores meatoris
cedentis creditoribus ex istis bonis satisfacere, cum non fa-
cta sint communia, ex quibus tantum æs alienum durante
societate contractum est solvendum, nisi statuto vel con-
suetudine aliud introductum esse probetur.

CONCL. VII.

In plerisque civitatibus Germaniæ usitatum est, ut
migrantes ex civitatibus vel demortuorum civium bona
efferre volentes in redhostimentum defensionis & tributo-
rum certum quid fisco (quod genus vestigialis der Abschoss/
die Nachsteuer appellatur) solvere teneantur *Dn. Med. ad Jus*
Lubec. part. 2. tit. 2. art. 4. n. 11. quod interdum Decima, inter-
dum Quarta, nonnullibi Tertia pars est. *Rauchbar. art. 1.*
quest. 15. n. 1. Ut autem quis hanc detractionem declinet,
primum Stratagema est: Ut hæres, legatarius, vel alius,
cui hereditas, legatum, vel simile quoddam obvenit,
hereditatem non dividat, nec portionem sibi debitam

B

alio

alio transferat, sed ibi relinquat, & quotannis fructus & reditus inde percipiat. *Berlich, part. 3. concl. 52. n. 89.* Secundum: ut Legatarius, si confidit de herede, renunciat legato vel curet apocham privatam super debito legati fieri. *Berlich. d. l. n. 91. Dn. Card. Tusch. Tom. 4. pract. concl. tit. G. concl. 20. n. 1. & 2.* Tertium, ut defunctus extraneo aliquid non titulo hereditatis vel legati vel fideicommissi, sed titulo mortis causa donationis relinquat, nam in mortis causa donatis jus detractionis non habet locum, nisi etiam in statuto cautum sit, ut etiam de contractibus & qualibet exportatione bonorum gabella solvatur, uti prolixè demonstrat *alleg. Berlich, n. 58. 59. 60.*

CONCL. IIX.

Quando Mater transit ad secunda vota, & filiis suis pupillis non petit Tutores, nec rationes administratæ tutelæ reddit & reliqua restituit, bona secundi mariti s. Vitrici pupillis pro reddenda administratione tutelæ tacite sunt hypothecata. *L. pen. C. in quib. caus. pign. tac. contrab. Neguz. de pign. mem. 4. p. 2. n. 156.* ideo stratagemæ est, ut ille, qui contrahit matrimonium cum vidua, curet reddi ab illa rationem & cum restitutione reliquorum, refutari tutelam, *Berlich, part. 1. concl. 67. n. 83. Gail. 2. obs. 20. n. 2.*

CONCL. IX.

Quando mercatores inter se societatem iniverunt, tunc socius socio rationes reddere tenentur, ubi vero, stante statuto quod mercator rationem adhuc intricatam iusto tempore reddere teneatur sub certa pœna, id præstare non potest. *Dd. Itali ei suppeditant hoc Stratagemæ, ut scil. in folle (ut loquuntur Callistratus in L. 82. de condit.*

dit. & demonstr. Alicat. de V. S. n. 4. Escobar. de ratiocin. adminis. c. 10. n. 48. & 49.) h. e. inexplicite & confuse offerat rationem & calculo subductose unius tantum nummi debitorem remanere profiteatur, eumque nummum illico solvat, simulque ad fidejussorem dandum se paratum ostendat in eventum, si apparuerit debitor in majori summa. Bald. conf. 353. vol. 3. Marquard. de jur. Merc. lib. 2. cap. 11. n. 32. 33.

CONCL. X.

Ex concubina natis & per subsequens matrimonium legitimatis sæpius controversia moveri solet, an omnibus juribus legitime natorum frui possint ac debeant, & præprimis si extat statutum, quod in collegia opificum nemo nisi legitime natus recipiendus sit, vel, daß allein diejenigen / so aus einem rechten christlichen Ehebette geboren / sollen in die Zunft recipiret werden; ex concubina natis & legitimatis receptio in collegium quandoque denegatur. Verum ut omnem litigii causam tollant, hoc Stratagema pro illis suppeditatur, ut scilicet curent sibi dari testimonia natalitia Geburts-Brieff / quod ex thoro legitimo & parentibus honestis nati sint, daß sie von christlichen frommen Eltern und aus einem recht christlichen ohnbefleckten / ohngetadelten Ehebette herkommen und geboren. Nec potest Magistratus per subsequens matrimonium legitimatis ejusmodi literas natalitias denegare, prout præjudiciis demonstrat *Carpzov. part. 2. const. 6. def. 15. in fin. Richter. part. 2. dec. 80. n. 15.*

CONCL. XI.

Ut honorarii tutores adversus pupillorum actiones sint securi, si forte per ordinarios in rebus pupillaribus damnum aliquod datum est, nec hi solvendo sint, ut damnum datum resarcire queant, hoc Stratagema ipsis

subministratur, ut monendo sedulo instent apud ordinarios eosque hortentur, ut in rebus pupilli administrandis eam adhibeant diligentiam, quam diligens Paterfamilias rebus suis ex bona fide præbere solet, *L. 10. l. 13. §. 1. l. 33. pr. ff. de admin. tut.* & si admoniti vel per contumaciam plane non gerere, vel segniter aut fraudulenter administrare pergant, judicem adeant, & segnes ac fraudulentos tutores mature & bona fide suspectos postulent. *L. 3. §. 2. ff. de admin. tut. L. 2. vers. si per dotum C. de divid. tut.*

CONCL. XII.

Filiæ, quæ amplissimam dotem a patre accipit, ut a conferendi necessitate se liberet, hoc consilium datur, ut dote contenta a patris hereditate abstineat, eidemque renunciet, quo casu fratribus & fororibus suis nihil de dote communicare tenetur. *L. ult. ff. de dot. collat. ibid. Brunn. & ad L. 10. C. de collat. Christin. vol. 4. decis. 2. n. 4. etiam si reliqui liberi ex hereditate tantundem consequi haud possint. Scheplitz. ad consuet. March. p. 3. tit. 3. §. 13. n. 28. seqq.*

CONCL. XIII.

Sumptus studiorum collationi non esse obnoxios, communis est Dd. sententia; præsumitur enim Pater donandi animo eos subministrare. Ne autem filiabus inde quid decedat, Stratagema hoc pro Patre filiabus consulere volente traditum reperitur, ut protestetur se non donandi animo suppeditare voluisse, vel ut in librum rationum, in quibus alia sua credita consignata habet, referat, ex ista enim relatione præsumptio libertatis tollitur & donandi animus eliditur.

CONCL. XIV.

Ex intercessione non obligari mulierem nisi Scto Velle-

Vellejano & Auth, si qua mulier C. de SC. Vellej. prævia certioratione renunciaverit plus quam manifestum est. Verum cum renunciaciones mulierum variis ex causis soleant impugnari iisque opponi, quod vel non legitime facta sit renunciatio, vel non legitima præferit certioratio. Unde creditores mulierum intercessionibus admittentes sæpius defraudantur. Traditur autem pro his hæc cautela, ut sc. ipsi mulieri pecuniam credant, ut alius eam non consequatur & ab ea sibi illam reddi stipulentur, quo casu ex propria obligatione & velut ex constituto mulier tenetur, licet mutuo acceptam pecuniam alii deinde crediderit. Nam sicuti emere ac vendere aut alium contractum inire non prohibetur, ita nec mutuum accipere aut dare ei interdictum reperitur. *l. 15. C. de usur. Mej. C. I. A. tit. de reb. cred. th. 11.*

CONCL. XV.

Ad præstandam evictionem in contractu emptionis regulariter agi non potest, nisi res iudicio sit evicta. *L. 3. C. de evict.* Ut autem de ista evictione sit securus emptor, utile hoc habebit stratagemata, ut aliquem subornet & subjiciat, qui ab eo vindicet rem quo casu ipsum venditorem ad evictionem præstandam cogere potest. *L. 19. §. 3. ff. de neg. gest. ibique Dn. Brun.*

CONCL. XVI.

Cum non habueris ad probandum debitum nisi unum testem non omni exceptione majorem, cujus soli testimonium ad deferendum juramentum supplendæ probationis inventum non sufficit, hoc Stratagemate utendum: ut ante ceprum iudicium alii causam cedas, qui instituta actione & debitore creditum negante ipsum cedentem cum altero non omni exceptione majore teste,

addicendum testimonium de veritate crediti offerre potest. Et quamvis in tali casu non videatur cessionarii intentionem plene esse probatam, quia tamen per legitimam cessionem omne jus agendi translatum est in adversarium, adeo ut cedens ipse censeatur extranei loco. *L. sicum emptor. in pr. ff. de pact. l. 2. §. cum quis debito. ff. de hered. vel act. vend.* ideo in causa sic translata testimonium dicere potest. *Oldendorp. class. 3. act. 2. cum Dd. ibi allegat.* horumque duorum testimonium depositio tantam potest habere vim, ut juramento suppletorio locus esse queat. Duo enim testes minus idonei semiplenam faciunt probationem & ad deferendum juramentum suppletorium judicem movere possunt. *Dn. Mez. p. 3. dec. 402.*

n. 1.

SECTIO 3.

De

Stratagematibus ultimarum voluntatum.

Recensitis quorundam contractuum Stratagematibus, jam sequuntur ea, quæ sunt ultimarum voluntatum.

CONCLUSIO I.

De jure civili regulariter Pater spurio suo nihil potest donare vel testamento relinquere, *Autb. ex complexu. C. de incest. nupt. Gail. lib. 2. obs. 88. n. 1.* quod secundum *alleg. Gail.* adeo verum est, ut etiam statutum, quod in contrarium factum, non valeat; Tradunt autem Dd. quædam Stratagemata, quorum auxilio Patres spurii in ultima voluntate aliquid relinquere possint, quorum (1) est, ut cum Pater filium spurium alere debeat *per text. singul. in*

capo

cap. cum haberet. in fin. de eo qui duxit in matrim. quam polluit per adult. Palcott. de spur. § notb. c. 49. num. 3. lit. I. Pater spuris tantum relinquat, quantum ad alimenta sufficit, hoc modo: Relinquo spurio meo fundum in vita sua pro alimentis, & post mortem ipsius filiis, quibus potest relinqui pro eorum alimentis L. fin. C. de nat. liber. & ita quoque sentit Palcott. d. tract. cap. 45. n. 8. quod tamen procedere dicit, si hæc alimenta legitimum non excedant modum, sed talia sint, qualia boni viri arbitrati esse debent, uti tradit Menoch. de A. L. Q. lib. 2. cas. 182. n. 33. deinde obtinet, quando spurii non habent, unde se alant, secus, si aliunde alimenta habent, per text. in L. si quis a liberis. §. si filius. ff. de lib. agn. (2) Si sint fœminæ spurix, Pater alimentorum loco dotem eodem modo legare potest. Bart. arg. L. cum post. §. gener. ff. de jur. dot. idemque tradit in d. Auth. ex complexu. C. de inc. nupt. modo dos illa non sit inofficiosa aut illegitima, quia tunc fraus forte præsumeretur. Bart. in alleg. L. si gener. & profecto dos congrua erit secundum Patris qualitatem & facultatem, ut tradit Dec. cons. 61. n. 8. quod autem tantum procedit, si filia non habeat, unde se dotare possit, ad instar ejus quod de alimentis dictum est. Peregr. de jur. fsc. tit. 18. n. 70. (3) Si Pater a Principe petit facultatem aliquid spuris relinquendi, & Princeps in Rescripto dicit, non obstante contraria lege, siue Authenticorum constitutione arg. l. si quis in principio testamenti. pr. ff. de leg. 3. (4) Si pater procurat, ut Principis rescripto in legitimorum numerum cooptentur, nam eo etiam casu legitimorum instar & una cum vere legitimis ab intestato Patri succedunt. Palcott. in d. tr. c. 45. n. B.

CONCL. II.

Pater debet filium, quem in potestate habet, vel hæredem.

dem instituire, vel illum nominatim ex causis in Nov. 115. cap. 3. expressis exheredare. L. 30. de lib. & postb. si autem filius est prodigus vel multo aere alieno obrutus, ita ut Patri metuendum, ne bona post mortem Patris illi obventura dissipet, aut illi a creditoribus portio hereditaria auferatur, ita ut postmodum ejus nepotes in paupertate vitam degere cogantur, non potest Pater quidem ob has causas secundum alleg. Nov. filium exheredare, sed tamen huic malo alio Stratagemate praevenire conceditur, nempe potest Pater praeferre filium prodigum & ejus liberos sive nepotes instituire, filio autem aliquid nomine alimentorum legare. L. 10. §. 2. ff. de curat. furios. L. 25. C. de inoff. testam. L. 12. §. 2. ff. de bon. libert. & L. 47. in pr. ff. eod. L. 16. C. de bon. possess. contr. tab. Sic etiam Pater videns filium non esse industrium, eum ad certum tempus exheredare potest, Menoch. lib. 4. praesumpt. 28. vel Pater potest instituire extraneum, ut filio aliquando restituat hereditatem. Mascard. de probat. conclus. 715. sic mater, si habet maritum prodigum, instituire potest filium, si sui juris factus fuerit. Richt. dec. 21. n. 48. & seq. Carpz. part. 3. const. 9. def. 11. Et haec exhereditatio vel praeteritio fit non in odium, sed beneficium filii. Jul. Clar. §. testamentum. qu. 41. n. 7. Grass. §. testamentum. qu. 42. multi enim non mala notae exheredant filios, nec ut eis obfint, sed ut eis consulant, (v. gr. impuberibus) iisque fideicommissariam hereditatem dant. L. 18. ff. de lib. & posthum. Manz. de conject. ult. volunt. lib. 4. tit. 10. qu. 1. n. 26. & qu. 13. n. 1.

CONCL. III.

Quando uxor a marito suo valde urgetur, ut ex affe eum heredem instituat, tunc ut ipsum placidum & benevolum retineat, pro uxore hoc Stratagema est, ut duo testa-

testamenta diversi tenoris eodem tempore faciat, & illud, quod pro eo est, postea dilaceret, alterum vero retineat, vel ut utrumque asservet, tunc enim hereditas inter utriusque testamenti heredes æquis partibus dividitur per L. 1. §. 6. ff. de bon. possess. secundum tab. licet regulariter nemo paganus pro parte testatus, & pro parte intestatus decedere debeat, consule Manz. in decad. 4. dec. quest. 31. ubi lepidum certamen de hac controversia enarrat.

CONCL. IV.

Usufructuarius omnium bonorum non tenetur ad solutionem æris alieni & legatorum, sed hæres institutus, a quo onera hereditaria & legata sunt solvenda. L. 1. C. si cert. petat. Gail. lib. 2. obs. 146. Cum autem usufructuarius propria autoritate possessionem capere nequeat, nisi heres sit institutus post mortem usufructuarii, ideo Stratagema pro herede est, quod antequam usufructuario bona hereditaria tradat, imprimis æs alienum deducat, distrahendo etiam bona immobilia, si aliunde debita solvi non possint, postea residuum, quod ære alieno deducto & solutis legis superest, usufructuario utendum fruendumque tradat, ut utriusque pars sit incommodum, ut hæres in proprietate; usufructuarius in solo usufructu sentiat & habeat decrementum, & jus suum diminutum.

CONCL. V.

Substitutio pupillaris evanescit, si pupillus adolescit, & nihil substitutus consequitur, nisi pupillus ante pubertatem moriatur, hinc ut substitutioni locus fiat & illi, qui sunt substituti, hereditatem & prædam consequantur, solent aliquando pupillis insidias frueri, & ante pubertatis annos e medio tollere, sed Imperator

C

huic

huic malo bene occurrit, & elegans Stratagema ad subterfugiendas infidias præferibit, dum *in §. 3. Inst. de pup. subst.* ait: si quis ita formidulosus sit, ut timeat, ne filius suus pupillus adhuc ex eo, quod palam substitutum acceperit, post obitum ejus (substituētis) periculo infidiarum subjaceat: vulgarem quidem substitutionem palam tacere, & in primis testamenti partibus ordinare potest. Pupillarem autem substitutionem potest separatim secreto scribere in inferioribus testamenti partibus & eam lino proprio propriaque cera consignare (ut ultima pars membranæ, in qua substitutio pupillaris scripta est, complicetur, atque ita membrana complicata, seu duplicata, trajecto filio constringatur, & sigillis obfignetur. *Wesemb. hic*) & in priori parte testamenti cavere & prohibere, ne inferiores tabulæ vivo filio & adhuc impubere aperiantur, inspiciantur, vel resignentur, nam tunc, ut ait Theophilus, neque vivo Patre ei quisquam insidiabitur, propterea quod testamentum adhuc clausum sit, neque a morte Patris, quia tota substitutionis pupillaris ratio ignoratur, etsi enim publicetur testamentum & aperiat, ima tamen pars & ima cera clausa manet, & nemo certus est, utrum ipse, an vero alius pupillariter sit substitutus, & tale testamentum mysticum seu arcanum vocatur *L. 21. C. de testam.*

CONCL. VI.

Meretrix etiam de quæstis ex meretricio quæstu non prohibetur facere testamentum. *Cyn. in l. meretricem. & Bal. in l. 1. C. de condict. ob turp. caus.* Sed si consanguinei velint sibi prospicere, ut meretrix testamentum facere non possit, sed ipsi ab intestato hereditatem capere queant, Stratagema est, ut consanguinei curent meretrici bonis

bonis interdici, quod fieri posse evincit *l. & mulieri, ubi gl. ff. de curat. furios.* Idem quoque remedium ad obtinendam hereditatem prodigi adhiberi potest. *Johann. Dilectus de arte Test. tit. 1. caut. 12.*

CONCL. VII.

Ut maritus stante statuto, quo uxori ultra certam summam aliquid relinquere prohibetur, bene merenti conjugi ultra quantitatem permittam pro lubitu dare & legare valeat, in tempus quo vidua erit, Stratagema est, ut uxori donet per viam donationis mortis causa. Statutum enim prohibens relinquere vel legare non habet locum in donatione mortis causa. *Bart. & gl. in l. 1. in fin. ff. de don. cau. mort.* Secundum Stratagema est, ut vir legat uxori de consensu heredis, nam potest quis renunciare juri & favori suo. *Dilect. d. l.*

CONCLUSIO IIX.

Testes ad testamenti solennitatem rogandi sunt *v. hæredes. palam. §. in testamentis. ff. de testa.* Sed ut omiffio rogationis testium non vitiet testamentum, Stratagema est, ut in testamento inseratur clausula codicillaris. Valent enim codicilli facti coram testibus non rogatis. *l. fin. in fin. C. de codicil.*

CONCL. IX.

Filius non tenetur solvere debita patris, si hereditati paternæ se non immiscuerit, quia beneficio Prætoris abstinere potest ab hereditate, & ita in eum actio non dabitur. *l. necessariis. ff. de acqu. hæred. l. 1. C. ne fil. pro pat.* sed in quibusdam locis statuta disponunt, quod filii, quamvis non sint hæredes patrum, teneantur solvere pro patribus, ne bona fama parentum pereat. Si ergo Pater solvendo non sit, & vereatur, ne filii pro debitis eo contractis ex lege municipali molestiam patiantur, & velit

filios a necessitate solutionis eximere remedium est, ut filios exhæredet & propter exhæredationem filii a paternis creditoribus conveniri non poterunt, quia exhæredari pro mortuis sunt habendi. *l. 1. §. si pater. ff. de con. cum eman. lib.*

CONCL. X.

Exhæredationis causa non solum a patre testamento exprimi, sed etiam probari debet ab hærede, quod sit legitima. Ne autem postea quod hæres ingratitude probare non possit, quia forte testes mortui fuerint, qui de ingratitude filii testimonium dare poterant, testamentum irritum fiat, remedium est, ut pater vivus & intolerabili injuria affectus curet examinari testes super causis ingratitude in perpetuam rei memoriam filio citato, & probata ita ingratitude filius non potest impugnare testamentum. *Job. Dilect. de art. test. caut. 12.*

CONCL. XI.

Deportati & proscripi nullam habent testamenti factionem, ideoque nec aliis quicquam relinquere ipsi possunt nec eis relinqui testamento potest. Sed si quis velit his incapacibus relinquere, Stratagema est, quod alius hæres, qui habet testamenti factionem, instituatur & rogetur hæreditatem hujusmodi restituere, cum redierint in gratiam & restituti fuerint, *l. in tempus. ff. de hered. inst. Manz. ad §. 1. J. de fideicommiss. hered.*

CONCL. XII.

Uxor non potest de bonis suis relinquere secundo viro ultra quam relinquit uni ex liberis ex primo matrimonio generis. *l. hac edictali. C. de secund. nupt. & ibi Dd.* Ideo non valet legatum, quatenus uxor plus legat secundo conjugii. *Job. Dilect. in cit. tractat. tit. 6. caut. 66.* Sed si uxor habeat filios etiam ex secundo matrimonio, remedium

um

um est, quod relinquat filiis secundi matrimonii & non patri. Nam potest mulier plus relinquere filiis ex secundo viro procreatis §. pen. in autb. de nupt. quam ex primo natis.

SECTIO 4.

De

Stratagematibus Judiciorum
feu Processus.

Ordinis ratio postulat, ut Stratagemata Processus tam Civilis quam Criminalis subnectam. Utriusque exempla sunt sequentia:

CONCL. I.

Secundum Ordinationes judiciorum & Jus civile regulariter neque actori neque reo primæ instantiæ beneficium potest adimi, & si de facto fiat, ut inferior Judex, cujus cognitio præcedere debet, prætereatur, pars illa, quæ læditur, de eo excipere & primæ instantiæ beneficium opponere potest. *Hillig. ad Donell. lib. 17. cap. 9. lit. B. Dn. Mey. ad Jus Lubec. lib. 5. tit. 3. art. 6. n. 7.* Qui enim novit, quod in prima instantia habeat judicem suspectum, coram quo litigare periculosum est. *c. 5. X. de except. recusare eum tenetur, & est quodammodo naturale suspectorum Judicum insidias declinare, inimicorumque judicium efugere. c. quod suspecti. c. 3. qv. 5.* Pro declinando suspecti Judicis foro Stratagematum varia sunt genera: Inter cætera tamen eminet illud, quod vulgo vocatur juramentum perhorrescentiæ, quod habetur *in cap. 11. de rescript. in 6.* & est optimum remedium fori declinatorium, quando Judex superior pro admissione ad juramentum hoc perhorrescentiæ inferioris declinandi gratia imploratur & causa ad superiorē subsidialiter defertur. Est autem nihil aliud,

aliud, quam asseveratio religiosa, qua Judex inferior ex metu ob locum non tutum, vel quod quis non sperat se justitiam, ob potentiam adversarii aliasque causas æque & incorrupte apud eundem consecuturum ejuratur. Illud autem juramentum præstari solet apud superiorem, uti etiam juramentum de non frivole appellando. *De hac materia vid. plura in Diss. Philippi Ernesti Schefferi de juram. perhorr.* Datur autem hoc remedium non nisi illi, qui agere non vult. Reus isto non indiget, qui conventus coram Judice, a quo timet, exceptione suspecti Judicis utitur & juvatur. Neque ad illud recurrendum, quamdiu alio remedio jus petendi est prospectum. Est enim extraordinarium remedium, cui non nisi deficiente ordinario locus esse potest, *l. 73. ff. de minor.* Deinde necesse est, ut probabiles & rationabiles asserantur causæ, quæ Judicem, quem præterire cupit suspectum facere possunt. His deficientibus juramentum perhorrescentiæ non habet locum, sicuti nec post judicium coram inferiore jam captum, prout eleganter ostendit *Dn. Mev. p. 6. dec. 71.*

CONCL. II.

Qui accusatus est de homicidio, adulterio, vel simili delicto pœnam sanguinis inferente, & extra carcerem atque in fuga constitutus, a judice illius loci sub annotatione bonorum citatur, & si deinde post trinam citationem non compareat, bona ejus annotantur, nomen ejus inter facinorosos scribitur & postea ulterius persequitur. *L. 1. ff. § 2. C. de requir. vel absent. dam. vel bannifatur, wird Vogelfrey gemacht. art. const. Carol. 206.* Si autem reus in citato loco propter insidias amicorum trucidari non possit comparere & innocentiam probare, pro ipso hoc Stragemata est: ut solum conductum Germ. *Sicher Geleit*
von

von und zum rechten und für unrechter Gewalt / contra vim
scil. injustam vel injuriam, quæ de facto ipsi per judicis
capturam aut partem adversam inferri poterit, petat, si-
mulq; exceptionem loci non tuti accusantibus opponat.
Salvus autem conductus omnino est concedendus, si ex
verisimilibus indiciis, præ via inquisitione constet, quod
dolose non perpetraverit delictum, vel quod ejus defen-
sio sit justa, vel adhuc incertum sit, an reus sit, aut proba-
bilem exceptionem prætendat. *Dn. Mev. ad Jus Lub. lib. 1.
tit. 1. art. 11. n. 28.* Quoniam autem in salvo conductu sæ-
pe parum tuta fides est, *Gail. lib. 1. obs. 52. n. 5.* ideo sequen-
tia Stratagemata adhuc ab accusato sunt observanda,
ut secure illo uti possit, ex quibus primum est, ut si dan-
tur literæ salvi conductus a Judice, qui subest superiori,
eis non fidat, quia non satis securus per hunc reddi pot-
est. Et si enim quilibet Senatus, Populus vel Civitas, et-
iam recognoscens superiorem, si modo habeat potesta-
tem ardua explicandi, i. e. si mero mixtoq; imperio gau-
deat, salvi conductum concedere possit. *Mev. d. l. n. 53.*
tutius tamen est a superiore salvi conductum petere,
Coler. de process. execut. cap. 1. n. 214. Si autem citatus a supe-
riore salvi conductum consequi nequit, in termino
mittat excusatorem vel procuratorem Judici & per hunc
absentiæ causas alleget, locique non tuti & denegati vel
nondum impretrati salvi conductus exceptionem oppo-
nat. *Gail. lib. 1. obs. 52. n. 7.* Et tenetur hoc casu Judex ad
alium locum, ad quem citatus sine periculo pervenire,
indeque vicissim cum securitate recedere possit, judici-
um transferre, aut si nolit hoc facere, debet judici-
um eo usque differre, donec literæ salvi conductus impe-
trentur. Et si non attentis his exceptionibus in causa
principalis processerit, processus erit nullus, sicuti exem-
plum

plum relatum a *Gail. d. l. hoc* demonstrat. Secundum, ut illa securitas non solum extendatur ad ipsum locum Tribunalis, sed etiam ad omnes pago, oppida, semitas & oras, quæ ad locum iudicii tendunt. *Gleser. in tr. de salu. cond. memb. 1. n. 15.* cum non dicatur esse securus, nisi etiam in aliis locis tutus præstetur. *Felin. ad c. 4. ut lite non cont.* ubi disponitur, etiam eum esse plene affecuratum, cum de infidiis & oppressione superioris, per cuius provinciam com meaturus est, sollicitus esse cogatur, & securitas veniendi includit etiam securitatem recedendi. *Sichard. ad Auth. Habita. C. ne fil. pro patr. n. 10.* tum quia id menti recipientis convenit, quæ maxime attendenda est *Modest. Pist. cons. 49. n. 53. vol. 2.* tum ex juris interpretatione, quæ eundem iure, jus redeundi completi vult *L. 5. ff. de sepulch. viol.* tum quod alias supervacua futura esset concessio & sine effectu, tum quia contra *L. 3. §. 3. ff. commod.* beneficio deciperetur, qui neque directe neque per indirectum vexari debet. *Magn. Dn. Mev. d. l. n. 80.* Tertium, ne fidat citatus securitati in membrana vel papyro contentæ, sive sit inferior, sive superior, si forte eam concedens sit capitalis inimicus aut semel datam fidem violaverit, ne dum perfide agere solitus sit, *Pacian. de probat. lib. 2. cap. 46. n. 73. Oldenkop. d. tr. tit. 4. n. 10.* Quartum est, ut curet, ne detur salvus conductus ex abrupto, sed cum causæ cognitione & consensu eorum, quorum interest. *Mev. d. l. n. 113.* alioquin non erit tutus: publicæ enim pacis concessio instar cautionis de non offendendo causæ cognitionem desiderat. *Herculan. in tr. d. caut. non offend. c. 3. n. 6.* Causæ autem cognitio citationem partium requirit. *L. 1. §. causa enim cognita ff. de minor.* Quintum, ut accurate consideret tenorem literarum securitatis, si enim hæc est generalis nec determinata ad certum tempus, tunc ad primum saltem

tem terminum restringitur, v. gr. daß Beklagter N. er-
scheine / Gegeners Klage anzuhören / und wider ihn seine Ge-
gen- Nothdurfft einzubringen / dar zu ihm daß wir hiemit ein frey
sicher Geleit zur Rechten und für ungerechter Gewalt geben. Vel:
Wir geben dir zu Ausführung deiner Unschuld ein Geleit. *Gle-
ser. d. tr. n. 106.* quo finito si accusatus vel inquisitus diu-
tius fuit moratus, aut alio tempore salvo conductu non
revocato reversus, in carcerem potest dejici. Sic itaque
accusatus cautus, ut salvum conductum ad totam instan-
tiam & causam, & si hoc obtinere nequit, definiti tem-
poris extensionem, vel eo præterlapso securitatis reno-
vationem impetret. *Mev. d. l. n. 71.* Sextum, ut accusa-
tus actiones suas in loco iudicii, & per quæ transit ita, gu-
bernet omnes, ne quicquam contra iudicem, vel partem
adversam, vel quemcunque alium committat verbis aut
factis, ut violentiæ aut fractionis pacis merito possit incu-
sari, nam alioquin salvus conductus ipsi licite non serva-
tur, per vulgatum illud: Frangenti fidem, fides fran-
gatur eidem. *L. 21. C. de pact.* & frustra fidem servari po-
stulat, qui ipse fidem servare recusat *c. 75. de R. J. in 6to.*
unde clausula hæc literis salvi conductus inseri solet:
Wir geben dir Geleit zu Recht und für ungerechter Gewalt / doch
also / daß du dich hinwieder geleitlich verhaltest. *Græv. concl. 52.
in coroll. n. 7. lib. 1. Mev. d. l. in fin.* ubi fusius hanc clausulam
explicat. Septimo, salvus conductus accusato solet
concedi sub hac clausula: So lange bis etwas Meinliches wi-
der ihn oder sie erkandt wird. *Glefer. d. l. n. 115.* i. e. donec Ju-
dex vel pœna capitali, aut alia corporis afflictiva eum
afficiendum aut torquendum pronunciaverit. Jam si
pronunciatur re um quæstioni subjiendum, Judex uti-
que eum carceri committere potest, quo casu pro Reo
Stratagema est, ut Leutationem vel appellationem

D

inter-

interponat, sic sententia ista, quæ vires judicati non est consecuta, non obstat, quo minus sub datæ securitatis, quæ etiam appellacione pendente est servanda. *Oldenkop. d. l. n. 21.* dimitti debeat, sententia enim per appellacionem vel leutationem suspensa lis adhuc pendere dicitur. *Lancellot. de attent. part. 2. c. 4. n. 244.* Octavum est, si citatus timet sibi præter illud, cujus causa in judicium vocatus est ob alia delicta impetrata & propterea se forte retentum iri, hoc Stratagemate utatur, ut impetret salvum conductum generaliter pro omnibus delictis, qui tam pro delictis manifestis, pro quibus condemnatus est, quam aliis est servandus. *Mench. de A. I. Q. cas. 336. n. 8. Oldenkop. d. l. n. 23.* Nonum, si quis ex causa fractæ pacis publicæ meritis sit pœnam banni imperialis, prospicere sibi debet omnino de consensu læsi sive offensi, nam sine eo securitas sive salvus conductus ab Imperatore dari non potest, & si concessus fuerit, est nullus, nec delinquenti quicquam patrocinator. *Const. de pac. publ. tenenda Anno 1500. sub rubr. Die Frieden brechen/ sollen kein Geleit haben. Oldenkop. d. l. n. 5.*

CONCL. III.

Actoris plurimum interest, ut ipsius Advocatus suam actionem in libello rite proponat, & competentem actionem eligat, qui enim nescit actionem, is etiam non intelligit jus, quod persequi vult in judicio, imo nihil agit in agendo & quasi laterem lavat in obtinenda clientis sui causa, quia non tenet formam, multo minus actionis exitum aut finem. *teste Job. Oldend. in arg. oper. class. §. 1. Si enim competens actio non est proposita (cujus nomen tamen hodie non necessario debet exprimi. *Carpz. part. 1. const. 2. def. 13.*) & libellus rite formatus à Judice ex officio rejici potest. c. examinata, *Extr. de judic.* Quando igitur Ad-*

VOCÆ

vocatus non est certus de actione competente vel con-
 clusione congrua propter dubium forte facti vel juris,
 Stratagema est, ut modo tum factum ipsum, ut gestum
 diligenter & apposite narret, & loco conclusionis hanc
 clausulam simpliciter adjiciat: super quibus omnibus &
 singulis peto jus & justitiam mihi administrari omni me-
 liori modo & forma, qua de jure fieri potest & debet.
Rosbach. in pr. civili tit. 35. n. 13. Virtute enim hujus clausu-
 læ sæpe in Camera super non expresse petitis pronuncia-
 tum fuisse, testatur *Gail. lib. 1. obs. 61. n. 11. & 12.* quia Judex
 per hanc clausulam censetur interpellatus, ita ut officium
 suum impartiri possit & supplere. *Rosbach. d. l. Vultej. vol. 1.
 Consil. Marpurg. consil. 18. n. 18. & 23. Klock. vot. Camer. relat. 4.
 n. 103. relat. 8. n. 26.*

CONCL. IV.

Quando actor contra reum in judicio libellum alter-
 nativum (qui in certis casibus admittitur *Berlich. part. 1.
 concl. 12.*) item generalem & obscurum offert, Stratage-
 ma suppeditatur, ut reus (quomodo alias communiter
 fieri solet) non petat declarationem libelli, sed tantum
 dicat, se non teneri respondere; nam si diceret reus de-
 bere declarari, actor cito declarat, si vero dicat: non
 teneor respondere; non percipiet actor, ex qua causa
 agat, & si non declarat, succumbet. *Abb. in cap. ult. X. de
 libell. oblat. Specul. lib. 4. part. 1. tit. de libell. concept. §. ult. n. 10.
 Paul. de Cast. in L. edita. 2. C. de edent. n. 9.* ubi ille subjicit,
 quod Advocati ita malitiose procedentes reportent qui-
 dem gloriam in hoc mundo, sed in alio pœnam æternam.
Berlich. d. l. n. 42.

CONCL. V.

Accusator vel ejus Advocatus cautus esse debet in
 formando libello in casu homicidii, scil. ut modo simpli-

citer dicat accusatum perpetrasse homicidium, nulla a u-
tem qualitate adjecta, *Job. Andr. in c. 1. de homicid.* quod si
hoc non observaverit & libellum accusatorium in casu
homicidii (ut plerumque fieri assolet) conceperit quali-
tate hac adjecta: accusatum nimirum dolose, violenter
& perfide defunctum occidisse, *er habe ihn mörderlicher / ge-
waltamer und hinterlistiger oder betrieglicher Weise umbge-
bracht/* tunc pro accusato hoc est Stratagema: ut conte-
stetur litem simpliciter negando libellata & narrata,
prout ponuntur & narrantur esse vera, salvis juribus &
defensionibus suis, suo loco & tempore proponendis.
Tunc enim accusator non homicidium solum, sed et-
iam omnes qualitates annexas debet probare, usque
adeo, ut iis omnibus sufficientissime non probatis reus
ordinaria pœna non puniatur, sed ab hac absolvatur, li-
cet defensio a reo non fuerit probata. Et ita onus de-
fensionem probandi reus declinat necessitate probatio-
nis contrariæ in accusatorem rejecta. *Felin. cap. ex parte.*
2. Extr. de Rescript. n. 25. qui enim in libello factum quali-
ficatum proponit, ad utrumque probandum se astrinxif-
se censetur. *Gail. de pac. publ. lib. 1. c. 13. n. 3, 9, & 10.* imore-
gulare est, ut quis suum libellum cum omnibus qualita-
tibus in eo propositis probet. *Berlich. part. 4. in d. concl. 14.*
n. 3. & generaliter *Dd.* concludunt, quod accusatus de
crimine qualificato, si non constet de qualitate, debeat
absolvi, etiamsi crimen fuerit probatum. *Myns. cent. 4.*
*obs. 80. Gail. lib. 1. de pac. publ. dict. cap. 13. n. 7. Oldenkop. in ob-
serv. crim. pract. tit. 2. obs. 37.* Prædicta tamen vera sunt,
si reus simpliciter narrata & libellata negat, prout nar-
rantur & libellantur, secus, siquidem factum confitetur,
negat autem se occidisse dolose, sed adhibito modera-
mine inculpatae tutelæ, tunc ei onus hoc probandi recte
impo-

imponitur, ideoque in litis contestatione cautus esse debet. *Berlich. d.l.m.10.*

CONCL. VI.

Si morosi debitores nolint solvere, quod debent pupillis, viduis & aliis miserabilibus personis, sed se studeant, ut causas ad ordinarium processum deferant, & ita immensis sumptibus has personas fatigent ac per omnes instantias trahant, pro illis elegans hoc Stratagemata est, ut illos ad Cofistorium Principis vocent, quod hæ personæ facere possunt. *per. L. un. C. quand. Imper. inter pupill. vid. &c. cognosc.* E contra autem hæ ab aliis statim ad supremum Tribunal vocari non possunt, ne quidem rescripto Principis *per d. l.* nec huic privilegio prædictæ personæ renunciare possunt. *Castilla l. 3. contror. c. 25. n. 23.* & habet hoc privilegium quoque locum, etiam filis coram Judice jam sit contestata, ubi tamen avocatio conceditur, *Schot. ad ff. de judic. qu. 44.* Inter miserabiles autem personas referuntur etiam omnes pauperes & debiles, & qui diuturno morbo fatigantur. *Schot. d. l. qu. 41.*

CONCL. VII.

Maritus uxorem accusare potest adulteriū vel criminaliter vel civiliter, sed utriusque actionis non est hic effectus, ut lucretur dotem. Pro hac obtinenda pro Stratagemate traditur, ut coram Magistratu Ecclesiastico agat civiliter, tunc enim separatione facta quoad vinculum, dotem lucratur. *gloß. in fin. aut. sed hodie ad L. Juliam. C. de adult. Henr. Bocer. tr. de adult. c. 3. n. 19.* si agat criminaliter, secus obtinet. *Antb. Gvid. Costa de dote c. 6. n. 24.*

CONCL. IIX.

Filiofamilias, ejus Patri, Hæredibus & Fidejussoribus

ribus datur exceptio SCri Macedoniani contra eum, qui Filios pecuniam numeratam mutuo dedit. *L. 1. § 7. ff. de SCto Mac. Carpz. part. 2. const. 10. def. 16.* cui etiam filiosfam. renunciare nequit, quippe hæc exceptio in odium sceneratorum est concepta. *L. 1. §. pen. d. tit.* etiamsi juramentum accesserit *Dd. in L. 3. ff. b. t. c. non est obligatorium. de R. 7. in 6to c. cum contingat. X. de jurejur.* ideoque creditores filiorumfam. de jure civili nullam habent remedium, quo mediante pecuniam filiosfam. mutuo datam consequi queant, licet nummi consumpti haud sint, sed in peculio adhuc extent. *L. 9. §. 2. ff. de SCto Maced.* Traditur ab aliquibus hoc Stratagema a creditoribus observandum, ut ad conscientiam filiorumfam. provocent, (hos enim in conscientia obligatos tradunt) & ad Evangelicam denunciationem confugiant, *Vincent. Caroc. de except. 87. n. 14.* Ut autem hæc denuntiatio in hoc casu locum habeat, requiritur, ut creditor bona fide filiosfamilias pecuniam mutuo dederit, tunc enim ex contractu mutui naturaliter est obligatus, *Gotbofr. de Jena in tr. de SCto Maced. aphor. 7. n. 11. § 12.* ubi exemplum aliquod adducit. Hoc Stratagema etiam succurritur illi, contra quem Judex supremus injuste sententiam definitivam pronunciavit. *Gotbofr. de Jena d. l. n. 14. 42.* An autem hæc denuntiatio inter Augustanæ confessioni addictos obtineat? videre est ex prædicti *Gotbofr. de Jena tract.* qui in hac materia consuli potest.

CONCL. IX.

Reus quando convenitur in eo loco vel apud eum Magistratum, ubi & apud quem conveniri non debet, potest opponere exceptionem fori incompetentis, *L. pen. § ult. C. de except.* Cautus tamen Advocatus Stratagema

mate potest efficere, ut Judicem regulariter non competentem non possit recusare, sc. si coram Judice aliquid in dubium trahat, ut ille sententiam interlocutoriam ferat pro reo, tunc si hoc reus acceptat, tacite in Judicem non competentem consensisse & jurisdictionem prorogasse videtur, quia semel ejus jurisdictionem agnovit, nec postea pœnitentia locum habet. *L. ad solationem. C. de re judic. C. cum venisset. X. de testib. & attestat. Ummius in Process. disp. 8. th. 2.*

CONCL. X.

Cum sæpissime clausulæ renunciationum a Notariis magis ex scientia & partium consensu instrumentis inferantur *Dec. in cons. 52. n. 7.* Stratagema est pro illo, cui illa renunciatio nocet (v. gr. si mulier renunciasseto Vellejano, vel Titius conditioni indebiti vel alii juris auxilio) ut curet Notarium, qui in instrumento attestatus est, quod contrahens de beneficio renunciato fuerit certioratus, à Judice interrogari, quid sit illud Sctum vel beneficium, de quo pars certiorata fuerit, & in quo consistat illius vis ac efficacia. Si hoc ignorat Notarius, non potest talis renunciatio ullum facere præjudicium renuncianti, eo quod non intellexerit vim talium verborum. Nec potuit Notarius certiorare partem de eo, quod ipsemet ignoravit. *Gail. lib. 2. obs. 77.* Ne autem mulier hoc modo & Notarium & Principales simul circumveniat, Notario de certioratione mentionem faciente aliud stratagema contra eam est, ut juramenti religione arctetur ad firmandam renunciationem & declarandam suam mentem, quod nim. sciat, in quo consistat muliebrium beneficiorum vis & efficacia. Hoc casu virtute juramenti mulier efficaciter obligatur, etiamsi non probetur, quod de Vellejano certior

tior reddita fuerit, quia iuramentum loco certiorationis est, ut censeatur mulier virtute iuramenti omni legum ac juris auxilio renunciaſſe, ſi non in ſpecie, ſaltem in genere; Excipiunt tamen Dd. enormem læſionem, *Gail, d. 1. num. 10.*

CONCL. XI.

Qui aliquem vulneravit, faciat pacem cum vulnerato de vulnere, & de omni eo, quod ex vulnere naſci poteſt, hoc ſi factum, & poſtea vulneratus moriatur, hæredes occiſi homicidam homicidii non poſſunt accuſare, quia juri futuro per pactum poteſt renunciari. *L. 2. C. de pact. & transactio de crimine publico capitali excepto adulterio eſt licita, L. 18. C. de transact.*

CONCL. XII.

Poſt publicatas in iudicio atteſtationes, diſputationes in iudiciis ſuper teſtibus & atteſtatis fieri debent. *Gail. lib. 1. obſ. 87. n. 1. Rutger. Ruland. de commiſſ. part. 1. c. 6.* Actor igitur, qui plerumque in his Diſputationibus primus facit concluſionem, der gemeiniglich den Schluß: *Sas machet* diligenter hoc Stratagema obſervet, ut in replicatione ad exceptiones rei, ſua jura & allegationes, quibus utitur, & obtinere ſibi perſuadet, non proſus manifeſtet, ſed leviter tantum exceptiones rei attingat, ſimuletque quaſi ejus exceptiones infringere, & refutare non poſſit, poſtea vero ubi reus cum ſua duplica in cauſa concludit, actor in ſua triplica & ultima poſitione ſeu concluſione, im letzten *Sas* oder *Schluß: Sas* omnia ſua jura, rationes & allegationes effundat, proponat, rei exceptiones evertat, de puncto ad punctum examinet, refutet & impugnet. Et hoc ſtratagema eſt admodum notabile plurimumque ad cauſæ victoriam facit; quia, quæ ultimo audiuntur, melius memoriæ mandantur, & verba

verba ultimo prolata, quæ nullo gladio, nulloque telo percussa sunt, præstantiora sunt, cum per contradictionem res dubia efficiatur *L. si quis in libertatem 3. C. quib. ad libert. proclam. non lic.* Et hoc verum est, modo Actor in ultima sua positione nihil novi afferat, quod prius non fuit deductum, alias hoc in conceptione sententiæ non attenditur. *Berlich, part. 1. concl. 48. n. 29. Speculat. lib. 2. part. 2. tit. de Disput. & alleg. Advocat. §. post hoc autem n. 24.*

CONCL. XIII.

Elegans Stratagema traditur a Berlichio *part. 1. conclus. 38. n. 106.* pro reo per quod actorem in termino probatorio circumvenire, seque a tota instituta actione, etiam si maxime obligatus sit, liberare potest, scil. ut aliquam exceptionem peremptoriam vel mixtam, vel similem effingat, & negativæ litis contestationi annectat; licet enim tunc ejusmodi exceptiones prætermittas contra sententiam interlocutoriam, leutationem vel appellationem interponat, quo casu actor putans sententiam illam a viribus rei judicatæ esse suspensam, plerumque articulos probatorios exhibere, & nomina testium offerre cessat, expectareque solet, donec leuteratio vel appellatio justificata, & punctum illud incidens finitum fuerit; tunc enim ubi hoc vider, terminumque probatorium elapsum persentit, in ejus arbitrio est, an leutationem proseguere, vel eidem tacite vel expresse renunciare velit, utrolibet n. facto actor postea propter terminum elapsum ad probationem non admittitur, sed in totum excluditur & causa cadit, propterea quod hoc in casu sententia interlocutoria plura, & quidem diversa & separata capitula contineat, unum onus probandi, alterum omissionem exceptionum peremptoria-

E rum

rum seu mixtarum. *Henr. Bover. in suis singular. verb. appellatio. n. 10. ubi, sicut & seq.* Notum autem est, si sententia plura diversa & separata capita comprehendat, & ab uno appellatum vel leuteratum sit, quod sententia quoad reliqua capitula in rem judicatam transeat, & consequenter cum sententia, quoad onus probandi, in rem judicatam transferit, actorque terminum elabi passus fuerit, merito hoc suæ negligentiae ascribere debet, quod non vigilaverit, & intra terminum probatorium articulos & nomina testium obtulerit. *Berlich. d. l. & n. 107.* pro qua assertione facit etiam elegans illud Stratagemata, quod affert, & inde in practica magnum honorem Advocatum consequi posse dicit *Angel. in l. sed & fide sua. ff. de acquir. hered.* quod scilicet reus filiosam in judicio prope ad finem instantiae opponat, quod si in Patris potestate, tunc enim si filiosam non poterit se emancipatum probare, & interim terminus elabatur, is tota causa cadit. *Berlich. d. l. n. 108.*

CONCL. XIV.

Regulariter in secunda instantia & in appellacione alii vel iidem testes super iisdem vel directo contrariis articulis de Jure Canonico [quod in hac parte observatur *Berlich. part. 1. concl. 51.*] non possunt produci ratio est, quia non minus in appellacionibus quam in causa principali subornatio est timenda. *text. express. in Clem. ult. de test. Ruyter. Ruland. de commissar. part. 1. l. 6. c. 2. n. 13.* sed elegans Stratagemata est, ut quis super aliis & diversis articulis ulteriori probatione uti queat, si quasi de novo experiatur, quod utique facere nemo prohibetur, adeoque hoc modo per indirectum ad novas probationes admititur, ad quas ipsi alias per indirectum aditus non patebat. *Berlich. d. l. n. 13.*

CON-

CONCL. XV.

Quando accusator diffidit, an plene & sufficienter probare possit, pro eo stratagemata est, ne accusationem suam fundet in probationibus plenis ad condemnandum, sed solum ad indicia ad torturam sufficientia dirigat. *Berlich. part. 1. concl. 35. in fin. Aliter sentit & defendit Carpz. in prax. crim. part. 3. qu. 106. n. 19. & seq.* nimirum ad probationes delicti & indicia simul & semel in uno libello actionem criminalem institui & sic in libello accusatorio indicia etiam exprimi posse, imo hoc utile esse ut si non confiteatur accusatus delictum vel plene probetur super indicibus illius saltem postea torturæ subjici queat. *Carpz. d. l.*

CONCL. XVI.

Debitor qui se creditori suo solutionem fecisse contendit, ejus rei probationem præstare debet. *text. express. in L. 1. C. de probat. L. 25. C. de solut.* Elegans tamen Stratagemata est, per quod debitor onus probandi in creditorem transferre, & si creditor in probatione deficit, a debito etiam si totum non exsolverit, liberari potest, puta, si debitor a creditore mutuo accepit certam pecuniæ summam, & debitum contraxit, debitor autem debitum negare non potest nec audet, dicit tamen se totum debitum exsolvisse, mutuumque integrum restituisse, creditor quidem fatetur, sed debitum recepisse, verum non totale & integrum, sed tantum partem pecuniæ, & ideo, si creditor particularem solutionem probare non poterit, debitor liberatus erit, (1) quia ubicunque negativa est causa, & fundamentum intentionis alicujus, sive agentis sive excipientis, semper ei, qui negat, probatio incumbit; hoc autem in casu creditoris actoris negativa, se totum debitum non accepisse, causa & fundamentum

est suæ intentionis. E. (2) Quia forma intrinseca modus-
que ille & solennitas, quam lex de necessitate in aliquo
casu adhiberi vult, semper præsumitur, donec ab eo, qui
aliter factum esse contendit, doceatur. *L. sciendum. 39. ff.
de V. O.* De forma autem & solennitate intrinseca solutio-
nis est, ut ea non pro parte, sed in totum fieri debeat ne-
cessario. *L. tutor. 41. §. 1. ff. de usur.* (3) Quia nemo præ-
sumitur sibi incommoda creare, & ex suis incommodis
alterius commoda & utilitatem augere. *L. cum indebito. 25.
post pr. ff. de probat.* Particularis autem solutio credito-
ri affert incommoda, debitori commoda. *L. plane 3. ff. fam.
erciscund.* (4) Quia jura non præsumunt & admittunt par-
ticularem solutionem, sed potius totalem, *d. l. tutor. 41. §.
1. de usur.* qui autem præsumptionem juris pro se habet,
transfert onus probandi in adversarium. *Specul. lib. 2. part.
2. tit. de probat. §. probare. 1. n. 11. vers. item quod præsumptio
transferat onus probandi in reum. Berlich. part. 1. concl. 37. n.
10. 12. 13. 14. & 15.*

CONCL. XVII.

Magna est disceptatio inter Dd. quomodo Judex
procedere debeat, si plures in rixa vel tumultu aliquem
occidant, & quomodo puniantur, si occisores non appa-
reant, vel indicia nulla adsint, vel si quædam adsint, tor-
turæ autem subiecti confiteri nolint, quisnam homici-
dium perpetraverit: sed optimum Stratagemata habetur,
cujus auxilio Judex verum occisorem invenire potest,
eumque reliquis dimissis ad mortem condemnare, ut si-
mulate omnes condemnent, si forte reus conscientie sti-
mulis atque moribus convictus pro ea exoneranda
homicidium fateatur, tum reliqui omnes liberentur,
& a Judice revocata illa sententia simulata recte absol-
vi debent, & hoc Stratagemate Carolum Magnum
usum

usum fuisse testatur & sequitur *Andr. de Ifern. in cap. 1. §. publici latrones tit. de pac. tenenda & ejus violatoribus num. 2. Abele in seinen seltsamen Gerichtshändeln. cas. 16. Gödelm. rr. de Mag. & venef. lib. 3. c. 7. eodem tere modo sapientissimus Rex Salomon litem eam, quæ erat inter duas fœminas de interempto puero decidit. lib. 3, Reg. cap. 3.*

CONCL. XIIX.

Omnibus notum est, quod injuriarum condemnatus fiat infamis per text. in *L. Lex, Cornelia, ff. de injur. Gail. lib. 1. obs. 102, n. 1, Berlich. part. 5, concl. 63, n. 1.* Ut autem quis pœnam & infamiam eviret (1) Stratagema est: ut talis, qui injuriam homini intulit, statim antequam de loco recedit, injuriam revocet: dicendo ex incuria, vel lingvæ lapsu, vel calore iracundiæ ista verba excidisse. *Farinac. prax. crim. lib. 1. tit. 3. quest. 20. n. 58.* sic enim per talem revocationem cessat ipsa injuriarum actio. *Tom; Ferrat. caut. 39. Dec. in L. quod calore in fin. de R. 1. [2]* Ut conventus injuriarum propter dubium liris eventum text. in *L. eo tempore. & in L. quod debetur. ff. de pecul.* non compareat personaliter, sed tantum per Procuratorem: quo casu in Procuratorem sententia profertur tanquam dominum litis, eoque condemnato, nec ipse nec dominus infamia notabuntur per text. in *L. furti. §. si quis alieno. ff. de his qui notant. infam.* Et quoniam in Camera partes non personaliter, sed per Procuratores vigore ordinationis comparere possunt, ideo in actione injuriarum sententia in Procuratorem tanquam dominum litis ferri poterit, quod plerumque fieri solet ad evitandam infamiam & ignominiam, *Gail. lib. 1. obs. 102, n. 7. Wesenb. in Paratit. tit. de his qui notant. infam. n. 9.* Cum autem hodie sententia in ipsum principalem utut per Procuratorem in judicio

comparuerit pronuncietur, vix hoc Stratagemata obtine-
 bit: (3) Ut reus injuriæ æstimationem vel pecuniariam
 pœnam, quæ per sententiam imponi potest, ante offe-
 rat, quam sententia condemnatoria feratur *L. si reus pa-
 ratus 63. ff. de Procurat. Gail. lib. 2. obs. 102. n. 7. Berlich. d. l. n. 16.
 Hahn. in obs. ad Wesenb. tit. de his qui not. infam. n. 9.* (4) Ut
 condemnatus vel autoritate Magistratus vel Judicis vel
 gratuito vel adhibita protestatione super illatis injuriis
 transigat & paciscatur. *Wesenb. Gail. & Berlich. d. l. n. 10. 11.
 12. & 24.* (5) Ut reus copiam sui in judicio non faciat, sed
 propter contumaciam condemnare se patiat. *Joh. Zang.
 de except. part. 2. cap. 1. n. 177.* (6) Ut reus ante litem conte-
 statam perperam dicta revocet & se coram Judice & Ad-
 fessoribus declaret, se verba illa, quæ ab actore tanquam
 injuriosa allegantur animo injuriandi non protulisse, de-
 que actore non nisi bonum scire & sentire posse, *Et wisse
 von Klägern nichts als alles Liebes und Gutes. Berlich. d. l.
 Carpz. in pr. crim. quest. 97. n. 12.* (7) Ut petat in sententia
 existimationem honoris reservari, quod hodie quilibet
 Judex ex justa causa facere potest, si injuriæ non nimis
 fuerint atroces. *Gilbauf. in arb. crim. cap. 2. tit. 34. §. 7. n. 15.
 Berlich. d. l. n. 39.* Inter cætera autem & hæc pro justa
 causa reputatur, si injurians est opifex, & in aliquo col-
 legio constitutus, tunc enim ei in sententia existimatio
 honoris merito reservatur, quia esset admodum crude-
 le, si quis propter levissimas injurias ex iracundia forte
 prolatas societate, ordine, collegioque suo tanquam in-
 famis ejiceretur. *Wesenb. in Paratit. de injur. n. 18.*

CONCL. XIX.

Quando sub fidejussionis nexu in criminalibus reus
 e' carcere est dimittendus, Judex debet attendere, ut den-
 tur fidejussores idonei, alias tenetur de, Syndicatu. *Jul.
 Clar.*

Clar. sentent. lib. 5. §. fin. qu. 46. n. 12. Stratagemata autem est pro iudice, si fidejussor notorie non sit solvendo, ut faciat dare approbatorem s. collaudatorem, qui illum collaudet & approbet pro idoneo, tunc enim in eventum, quo fidejussor existit non solvendo, ipse collaudator tenetur. *L. cum ostendimus. 4. §. ult. ff. de fidejuss. & nominat. tut. Hering. de fidej. c. 8. n. 43. & 44. Oldenkop. in obs. cr. pr. tit. 3. obs. 6.*

CONCL. XX.

Nemo regulariter pro alterius sive delicto sive debito obligari nedum prægravari potest, *L. unic. C. ut nullus ex Vicariis pro alieno Vicariis debeat. ser. Auth. ne fil. pro patr. L. 74. ff. de R. I.* Ast si extraneo in liquido & magno debito, ubi eius debitor fuit solvendo, justitia aperte fuit denegata & protracta, pro illo hoc Stratagemata est, si scilicet ipsi nullum aliud remedium superfit, quo jus suum consequi possit, ut a Superiore petat repressalias, ut possit aliorum personas & bona capere, quæ sunt de civitate vel provincia ejus, qui ipsi justitiam aperte denegavit. *Grot. de Jur. Bell. & Pac. lib. 3. cap. 2. n. 4.* Hæ repressaliæ videntur quidem iniquæ & prohibitæ, certis tamen circumstantiis adhibitis & consideratis eas esse licitas defendimus. An autem ille, qui repressalias passus est, habeat actionem, quo suum, quod amisit, recuperare possit, *vid. Limn. de J. Publ. lib. 4. c. 8. n. 318.* Aliud adhuc Stratagemata est in hoc casu pro extraneo, quo tertius non ita læditur, scilicet ut bona sui debitoris (si forte ille ut mercator aliqua ad extranea loca mittat) arrestari faciat & ita debitori suo judicium mutet, & ad suum judicem trahat. Arrestum enim facit forum. *Magnif. Du. Mer. part. 1. dec. 238. & in tract. de arrestis cap. 16. n. 44.*

CONCL. XXI.

Quoniam malitiosi Advocati a quovis gravamine &

& a quacunq̄ue interlocutoria appellare solent, ut causam principalem in infinitum protrahant, & appellatos milere & immensis sumptibus fatigent, ideoque nonnulli hoc Stratagema suggerunt, ut appellatus præveniat appellantem & Judici appellationis per literas vel supplicationem statum causæ significet, allegando rationabiles & relevantes causas, cur appellatio non recipi, nec appellanti processus decerni debeant. Quod Stratagema rejicit *Gail, lib. 1. obs. 31.* Aliud tamen longe melius Stratagema est, ut appellatus coram Judice, appellationis renunciaret puncto appellationis, petatque appellantem compelli, ut in causa principali omisso puncto appellationis ab interlocutoria procedat, cui petitioni, cum sit æquitati & juri conformis, Judex locum relinquere debet, *Gail, lib. 1. obs. 136. & seqq. Anth. Fab. in suo Cod. lib. 7. tit. de appellat. defin. 26. n. 1. & seqq.* Quod Stratagema tamen appellato tantum prodest, non etiam appellanti, siquidem is, qui ab interlocutoria appellavit, impetrare non potest, ut omissa appellatione super causa principali cognoscatur, vel ut causa apud Judicem superiorem retineatur, *Myns. cent. 3. obs. 79.*

SECTIO 5.

De Feudis.

CONCLUSIO I.

EX duobus in eodem feudo in casum vacaturi concessionem impetrantibus jure feudali præfertur is, qui primus expectativam impetravit. Ubi vero posterior impetrans simul abusive investitus reperitur, præfertur priori nudam concessionem habenti, si uterque investitus est, prior est causa prius investiti. Ubi vero posterior

rior investitus possessionem prius est adeptus, potiores sunt ejus partes, quia in pari causa melior est conditio possidentis, perinde ac in re duobus vendita semper præfertur posterior, cui res est tradita *L. quoties 15. C. R. V. cum traditionibus demum non nudis pactis transferantur rerum dominia L. 20. C. d. pact.* In pignore id non obtinet, unde si res eadem duobus diversis temporibus est oppignorata, licet posteriori tradita sit, tempore tamen prior præfertur. Ut autem possessio posteriori vel etiam priori investito nihil proficit nec prioritatem tribuat in feudo, hoc Stratagema traditur: Ut scilicet curet vasallus expectativam his verbis ac formulis exprimi, ex quibus colligi possit, concedentis voluntatem fuisse ut utile dominium statim & ipso jure cum aperitur ad concessionarium sive investitum transeat, veluti si sub lege propria auctoritate feudum apertum occupandi vasallus sibi concedi curet, aut si a Domino hoc impetret, ut is in literis investituræ se abdicet, omnem ulteriorem investituram de isto feudo faciendi, tunc possessio ab altero investito occupata nihil ipsi prodesse potest. Nam ex quibus causis dominium ipso jure transit vel jus reale statim acquiritur, non est locus *d. l. quoties* nec posterior possessionem prius adeptus præfertur. *vid. Dn. Mev. part. 4. dec. 78. n. 6.*

CONCLUSIO II.

Et si hodie recentiore Germaniæ consuetudine & Patriæ nostræ moribus ad investituram non est necessarium, ut ea coram paribus curiæ aut aliis testibus fiat, si tamen posterior investitus præferri cupit, hoc adhibere debet Stratagema ut scilicet investituram coram paribus curiæ sibi fieri procuret. Nam licet publica solennitas non amplius sit usu, adhibita tamen effectum quandam

F

habe-

habere debet, eum scil. quem jus commune publicis actibus addidit, qui est in prærogativa, ut publice acta præferantur clam & privatim actis *L. scripturas 11. C. qui pot. 12 pign. Dn. Med. p. 4. dec. 80. n. 3.*

CONCL. III.

Jure communi feudali filius repudiata hereditate Patris feudum paternum retinere minime potest *2. Feud. 45.* & quamvis aliqui inter feudum hereditarium & ex pacto & providentia distinguant, & superius adductam constitutionem non in hoc sed in illo tantum obtinere statuunt, sicuti eam Augustus Elector Saxoniae *p. 2. const. 47.* declarat his verbis: Nach gemeinen Rechten muß der Sohn des Vaters Erbe zugleich mit seyn/ da er die Lehn-Güter von ihm ererben will / und kan sich der Erbschafft nicht eussern und die Lehne behalten / es sey denn feudum ex pacto und er ihue sich der Erbschafft vermittelst eines gebührlichen inventarii unterfangen / deßfals kan er das Lehn behalten. Sed hanc distinctionem & explicationem nec verbis nec rationi dictæ constitutionis feudalis convenire alii late demonstrarunt; unde rectius statuitur, filium indistincte si feudum velit retinere, etiam hæreditatem Patris adire debere. Idque in Pomerania multo magis obtinet, ubi feuda mixta sunt & qua solutionem debitorum sequuntur feudi hereditarii naturam. Ut autem filius repudiare queat hereditatem paternam & feudum nihilominus retinere, hoc Stratagema solet suppeditari, ut scilicet filius adeat seniore se domino feudi, eumque roget, ut cum consensu agnatorum de novo ipsum investiat, quo casu ex nova investitura feudum retinere non impeditur, neque ex feudo creditoribus paternis hereditate repudiata aliquid solvere tenetur.

CON-

CONCL. IV.

Prohibetur vasallus sine consensu Domini aut agnatorum feudum alii oppignorare aut filia in dotem dare, cum tamen foeminae feudum habenti marito id in dotem dare interdictum non reperitur. 2. Feud. 13. cum priori casu datio dotis sit species alienationis prohibita; Efficitur enim dos ipsius filiae proprium patrimonium. L. 3. §. 5. ff. de minor. L. 16. ff. de relig. & sumpt. fun. L. un. §. 15. C. d. rei ux act. quod posteriori casu secus se habet. Nam etsi constante matrimonio maritus revera est dotis Dominus, quia tamen id dominium non est stabile & perpetuum, sed soluto matrimonio revertitur ad mulierem, eoq; respectu adhuc mulieris esse & in dominio ejus permansisse dicitur. L. 75. ff. de jur. dot. L. 30. C. eod. ideo foemina marito in dotem dans feudum id alienasse dici nequit. Verum ut filia nihilominus per Patrem vel etiam vasallus mutuam pecuniam accidere possit, hoc Stratagema ipsi jura feudalia subministrant, ut fructus feudi in dotem det, oppignoret vel antichresin sine pignore constituat. Hoc enim fieri posse eleganter docet *Dn. Meru. disc. levam, inop. debit. c. 4. Sect. 11. n. 5. 6. & 27.*

CONCL. V.

Vasallo ex nobili conjuge filium habenti, cum post mortem illius se continentiae dono non praeditum esse sentiat, nec tamen velit alere concubinam, quia id peccatum esse intelligit, nec etiam liberis prioris matrimonii successionis futurae conditionem deteriore facere cupiat, ad utrumque incommodum evitandum hoc subministratur Stratagema, ut despondeat sibi aliam mulierem ea lege, ut nec ipsa nec ejus liberi ex isto matrimonio nascituri amplius quid consequi debeant, quam tempore

nuptiarum dictum fuerit. Et quamvis multi tale matrimonium ad morganaticam contractum ut turpe iurisque contrarium iudicent, alii tamen & quidem longe plures contrarium sentiunt. Nec desunt in iure feudali illius vestigia, quemadmodum videre est in §. filii nati 2. Feud. 26. & in ipsa quoque Germania ejusmodi conjugii exempla extare recentiores Austriacæ, Bavaricæ & Badensis familiæ casus ostendunt *Theod. Reink, Biblische Polisey lib. 3, axiom.*

CONGL. VI.

Feudum hereditarium, quod sine consensu Domini fuit alienatum, nec filii, nec agnati revocare possunt, sed illud exclusis tam filiis quam agnatis ad Dominum redit. *Rosentb. in synops. feud. cap. 9. concl. 68. n. 7. Berlich. lib. 2. concl. 59.* Est tamen elegans Stratagemma quo filii & agnati uti possunt, quo minus feudum ob alienationem illi ite factam amittant, sed illud bene excluso Domino retinere possint (1) scilicet si filii & agnati vasallum feudum sine consensu Domini vendere velle audientes Dominum requirant, ut is alienationem vel feudi jam alienati traditionem prohibeat & impediat. Hoc casu si Dominus non prohibet in dolo constituitur, & ob id lucrum exinde non reportabit. *l. 1. ff. de dol. Rosentb. d. feud. tom. 1. cap. 9. concl. 68. n. 9. Sonsbeck. tr. d. feud. part. 13. n. 84. Berlich. d. l. n. 18.* (2) si forte filii vel agnati alienationem certo non sciant, eam tamen metuant & emptorem ignorent, ut tunc illi compareant coram Iudice & faciant fieri proclamationem, ne ullus emat feudum, hoc casu, si proclamatione non attenda feudum fuerit alienatum sine consensu Domini alienatio illa filiis & agnatis non nocet. *Rosentb. d. l.* (3) si vasallus in actu alienationis talem protestationem adhibeat, si scil. Domino pla-

placuerit, vel si Dominus consenserit, vel salvo jure Domini & non aliter nec alio modo. *Horman. Vultej. d. feud. cap. 11. n. 44. Schrad. cod. tract. part. 9. cap. 1. n. 20. & 21.* Plures restrictiones ubi feudum sine consensu Domini alienatum non devolvatur ad Dominum, sed filius & agnatis nihilominus salvum maneat, *vid. apud Card. Tusch. tom. 3. pract. conclus. lib. F. conclus. 92.*

CONCL. VII.

Quando Vassallus ære alieno obrutus est, nec tamen creditoribus feudum in solutum dare vult, filius vero ipsius amplam cum uxore sua dotem accepit, quæ omnibus creditoribus est sufficiens, pater filio feudum cum onere solvendi alienum æs refutare, eaque ratione famæ suæ consulere & filio feudum conservare potest. Et si enim jure feudali alienatio feudi sine consensu Domini sub pœna privationis est prohibita, filio tamen vel proximo agnato facta sustinetur. *2. Feud. 2. §. 1. & 2. Feud. 14.* Est enim ejusmodi alienatio potius refutatio quam alienatio, quæ non eget Domini consensu, cujus nihil interest, dum feudum retinet una investitus. *Rosentb. de feud. cap. 9. membr. 1. n. 10. seq. Dn. Mev. part. 7. dec. 247.* Sed an præ mortuo sine liberis filio, cui facta est refutatio, feudum ad patrem, an vero ad Dominum, vel agnatos revertatur, anceps est disputatio? Nobis placet sententia illorum, qui jus renunciantis sive refutantis non omnino peremptum esse, sed feudum hoc casu ad patrem reverti statuunt. Excipitur tamen casus, si omnino h. e. generaliter & in rem sive in omnem eventum in manus domini facta est refutatio, vel etiam, si alium de feudo isto investiri passus est, quo casu refutanti ad feudum non dari regressum traditur a *Myns. 3. obs. 93. Rosentb. de feud. c. 2. concl. 20. & 21. Rittersb. de feud. lib. 2. c. 2. quest. 20.*

CONCL. VIII.

Creditori, cui pro credito feudum est oppignorum sine consensu Domini & agnatarum, hoc supeditatur. Stratagema, ut scilicet curet feudum oppignorum sibi tradi, quo casu antequam de credito ipsi fuerit satisfactum, feudum dimittere non tenetur. Etsi enim feudum sine consensu Domini obligari nequit. *Matth. de affect. de feud. in rubr. de Vasall. qui contra constit. Lotbar. n. 4.* traditum tamen iuste retinetur, etiamsi pro credito obligatum non sit; nec enim ab obligatione ad retentionem valet argumentum negativum, cum facilius longe competat reventio quam actio, & quæ non licet obligare, permittitur retinere. *vid. Dn. Mev. part. 7. dec. 399.*

CONCL. IX.

Alienatio feudi vasallo plane interdicta est, ita quidem ut sine consensu Domini facta ipso jure nullo habeatur, & vasallus propter eam feudo privetur, ac Notarius super alienatione feudi conficiens instrumentum infamiae poena & manus amputatione plectatur. *2. Feud. 52. § 55.* Ad evitandam hanc poenam pro vasallo hoc traditur Stratagema, ut ante traditionem poeniteat & factam alienationem revocet. Ad privationem enim feudi propter alienationem agi nequit, nisi accesserit traditio & dominium actualiter in alium sit translatum. *vid. Struv. Syntag. jur. feud. c. 13. th. 9. in exeg. n. 4.*

CONCL. X.

Jure feudali ascendentium nulla est successio. *2. Feud. 50.* sive feudum sit hereditarium sive novum: qui enim feudum acquirit, sibi tantum & generi seu posteris suis prospicere voluisse creditur, quemadmodum & is qui feudum dat contemplatione accipientis ejusque posteritatis masculæ contulisse censetur. Ut autem ascenden-
tes

tes quoque in feudo succedere possint, hoc suppeditatur Stratagema, ut scil. contracta fiducia pater filium de feudo a Domino suo curet investita, quo casu pramortuo filio recurret feudum ad Patrem. *Rittershus. lib. 1. c. 2. qu. 10.*

CONCL. XI.

Agnatis, qui feudum sine ipsorum consensu alienatum revocare cupiunt, ut non refuso pretio id possint recipere, hoc subministratur Stratagema, ut nimirum mortem alienatoris expectent & post eam revocationem differant, tum enim alienatum feudum recuperare possunt, modo alienator nullos habeat filios. His enim relictis non nisi reddito pretio feudum alienatum proximorem agnatum recuperare posse evincit. *c. Titius filios 2. Feud. 26.* Sed an filiis in feudo alienato jus proximiseos competat, ut reddito pretio præ agnato collateraliter recipere possint dubiæ quæstionis est? Ut affirmantium rationes hic non excutiam, negativam defendere placet, propter manifestam diversitatis rationem. Quod enim agnati collaterales feudum alienatum revocare possint, ideo fit, quia non ex persona alienatoris, sed primi acquirantis succedunt. *c. his vero deficientibus d. grad. success. in Feud.* Filii autem non tam beneficio primi acquirantis quam mediante persona Patris sui succedunt & ab ipso Patre feudum capiunt, ideoque factam a Patre alienationem tanquam hæredes ratam habere tenentur. *Eguin. Baro ad c. Titius filios 2. Feud. 26. vid. etiam prolixè Bifchium ad d. cap.*

Possent quidem adhuc unam atq; alteram conclusionem ex jure feudali adjicere, quia vero ratio temporis habenda, & peregrinatio instans id non admittit, ideo filium hic abrumpo.

SOLI DEO GLORIA,

94 A 7367

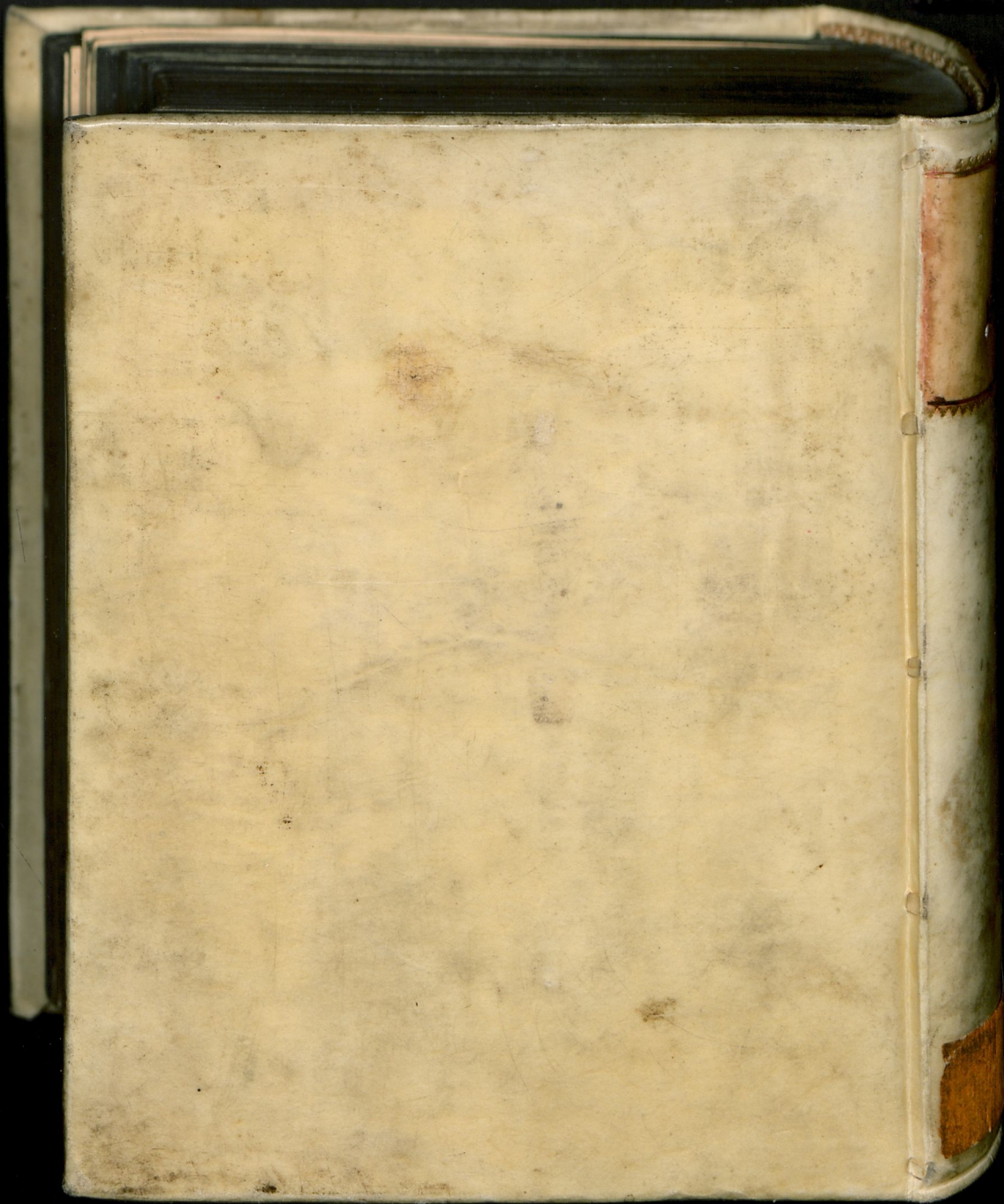
ULB Halle 3
002 415 674

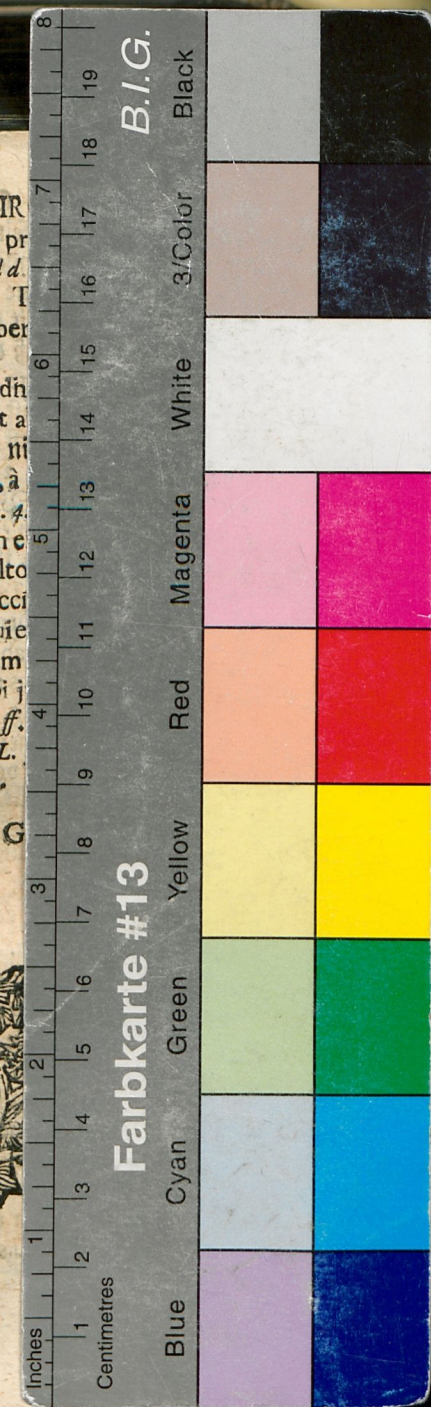

Sb.

VD17

24

CONCLUSIONES JURIDICÆ
INAUGURALES
DE
EUREMATICIS
Seu
STRATAGEMATI-
BUS JURIS,

vulgo
Von Juristischen Sündgen /

Quas
Consensu Amplissimæ Facultatis Juridicæ
SUB PRÆSIDIO

VIRI NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, CON-
SULTISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI

DN. FRIDERICI GERDESII,
J. U. D. Pand. & Cod. Profes. nostræ A-
cademiæ Ord. Consist. Regii Adlesoris dignis-
simi, Facultatis suæ DECANI spectabilis,
Domini, Patroni, Promotoris ac Præceptoris
sui omni honoris cultu prosequendi,
in Auditorio Majori

Horis consuetis matutinis ad ventilandum

d. 4. Junii

Eruditis, sinceris & placidis ingeniis
exhibet

Frans von Essen.

GRYPHISWALDIE,

Typis MATTHÆI DOISCHERI Acad. Reg. Typogr. Recus. 1708.